

БОРИС ЦИБУЛЬСЬКИЙ

МОЇЙ УКРАЇНІ

(Збірка поезій)

Париж 1958.
diasporiana.org.ua

БОРИС ЦИБУЛЬСЬКИЙ

МОЇЙ УКРАЇНІ

(Збірка поезій)

Париж 1958.

Всі права застережені автором.

**Première Imprimerie Ukrainienne en France
3, rue du Sabot, Paris 6e**

**Цей твір присвячую
моєму приятелю
Мар'яну Хаміву.**

А в т о р.

МОЇ УКРАЇНІ.

Тобі, найкращая перлино,
Моїх розбуджених надій,
Тобі, що зवेशся Україна,
І в цей життєвий буревій,

Тобі, що постаті козачі
Для нас змальовуеш щодня,
Я щю привіт й бажаю вдачі
У сляві радісного дня.

З давніх давен і по жалібне нині
Ти, наш народе, не раз і не два,
Навіть в тяжкій несприятливій днині
Гідно відстоював волю й права.

І вже не раз і татарській хани,
І войовничий і злий бусурман
З страхом дивились як рвались кайдани,
Що роз'їдали рубці твоїх ран.

Ще й по сьогодні красується днина
(Мов найпрекрасніша, рідкісна річ)
В якій кохана ненька Вкраїна
Гордо зродила козацькую Січ.

І вже тоді, і на суші й на морі,
Цвіт України — козачі сини

В знаки далися всій вражій потворі,
Що зазіхала на наші лани.

І розцвітаючи в силі козачій,
Ніби троянда у чарах весни,
Ця красуня преславної вдачі
Сипала нам перемоги рясні.

Ще й по сьогодні в життєвій недолі
З гордістю згадує кожен стрілець
Як ця поборниця правди і волі
Всіх ворогів своїх звала на герць...

З нею у парі і мудрі гетьмани
Славили рід наш і наші поля,
Та ще й по нині козак у жупані
В згадці своїй серед неї гуля...

Хай же, народе, ця Січ — наша мати
Вічно нагадує волю тобі
Й цим помагає кайдани знімати
Та звеселяти тебе у журбі.

Вірь, наш народе, що час недалекий,
Коли засяє вже волі зоря,
І Україна, цей край наш далекий,
Стане навіки вже вільна, твоя.

1957 р.

ЕПІЗОДИ З ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ 1918 — 1921 рр.

(За переказами очевидця, проф. Д. І.)

Бій під Тростянцем.

Стоїть осіння пора...
Над містом світить сонце ясне,
То тут, то там біля двора
Сміється, грає дівчора,
Лиш тільки нам життя злощасне
Немов би гасне, догора...

Тяжкі бої, нерівні сили,
Несгача зброї, тиф стрільців
Немов косою покосили
Полки волинських молодців.

Та, не зважаючи на втрати,
Дух боротьби у всіх горить,
Бо козаки, а не солдати
Взялися волю боронить.

І в цю тяжку, бурхливу днину,
Ще раз козацький серця дар
Вони хотіли за Україну
Покласти на святий вівтар.

За містом, з боку Ободівки,
Щоб ворог не напав в розплох,
Стоять застави та криївки
З козацтва та старшин кількох.

Волинці ждуть тут о полудні
Прихід «залізної» частини *,
А на горбі, полковник Руднев
Готує свій гарматний чин...

Та раптом, ранком, від застави
Розвідник наш несе нам в тил,
Що видно вже вогнів заграви
І ворог йде на нас щосил.

І наш полковник Бондаренко
(Нехай йому земля пером)
Повів дивізію хуленько
Прийняти бій під цим селом.

Але йдучи у бій кривавий,
Спинившись на хвилинку-мить,
Цей наш комдив-полковник жвавий
Почав старшинам говорити:

Слідкуйте за гарматним чином,
Пан Руднев все ж росіянин
Й тому боріться зі злочином
Один як всі й всі як один...

Комдив від'їхав... А полковник,
Що був біля своїх гармат,
Прошепотів: невже я змовник?
Невже своїм братам я кат?..

Невже братів стріляти мушу
Й нести їм смерть своїм вогнем,
І чином цим скривити душу
Й занепасти її цим днем?

---

* Українська «Залізна Дивізія» мусіла була тоді прийти на зміну волинякам.

А потім твердо: так! За правду,
За слово чести, що я дав,
Стріляйте, хлопці, влучно й справно,
Хай гине враг, вкінці додав!

А сам немов несамовитий,
Бігцем добігши до гармат
Вже б'є по ворогу сердито
З словами — гинь, проклятий кат!

Лютує бій... Гремлять гармати,
А наш полковник знов, і знов,
Дає врагу про себе знати
І лле ворожу злую кров.

Летять в повітря коні, люди,
Нові резерви входять в бій,
Й здається, що кінця не буде
І нам, і чинові цих дій...

Минув і південь. Бій кривавий
Покрився ковдрою заграв,
І не бракує в ньому слави
Серед стрільців всіх наших лав.

Але «залізної» немає...
Вже брак набоїв в козаків,
І ворог силу вже ламає
Вогнем нових своїх полків.

Все ближче й ближче його лави,
Ось, ось зустрінемося в багнет
І там, серед ганьби чи слави,
Покажем тінь своїх прикмет...

А з-за гори, на схід від бою,
(Що дався нам таки в знаки)

Тією ж самою порою
Мов хмара йдуть нові полки.

Й тоді полковник Бондаренко,
Що проскакав мов на показ,
Збагнувши стан увесь хуленько,
Їх обстріляти дав наказ...

Та раптом чує збоку крики:
Та це ж «Залізна» наша йде,
Яка мов грізна шуліка
Цей бій до слави доведе.

Наказ відмінено... А Руднев,
Зміцнивши свій гарматний чин,
Мов громом громить й пополудні
Задум денікінських частин.

А на горі вже гордо скаче
З новим наказом наш гінець,
І серце змучене козаче
Віщує радісний кінець...

Ударом з флангу грізні сили
Розбили весь ворожий плян,
І ворог знов тіка щосили
На радість наших волинян.

Гармати стихли. Та лиш Руднев,
Що так преславно вів цей бій,
В гарячці тифу, по полудні,
Впав непритомний, мов не свій.

Його відправлено в запілля,
А українські полки
Ще довго славили Поділля
Вогнем козацької руки.

1957 р.

МАРШ В ЗАПІЛЛЯ.

Осіній дощик трусить знов,
Холодний вітер не стихає
І розгнівившись немов
На нас сердито повіває.

Напівобдерті козаки,
В липкій багнюці по дорозі,
Ідуть в незнані ще шляхи
І просуваються по змозі.

То тут, то там в старих возах
Лежать недужії чи хворі,
А їх життя на «терезах»
Сумує в безнадії й горі...

Обабіч нас, вже на конях,
Кіннота сунеться поволі,
Що має вже в найближчих днях
Зустріти бій в ворожій полі.

Гарматчики ж біля гармат,
Шкодюючи коней мов злото,
Ідуть тихенько по горбах
І місяць теж липке болото.

А навкруги, мов ланцюгом,
(Також повільною ходю)
Дозори йдуть ніби зо злом,
Чекаючи близького бою.

* *

Йдемо вперед. Минаєм села,
Нишком крокуючи в багні,
Й лиш часом пісня невесела
Озветься й змовкне десь у млі.

Аж раптом чути крик дозорів:
Кіннота з лісу, стережись!
Приготуватися до бою,
За зброю як один берись!

Всі кинулись за залізницю.
Гарматчики готують бій,
Щоб захистити цю дільницю
Вогнем активних наших дій.

Ще мент й почнетесь бій кривавий...
Але, на диво, цей наш «враг»
Підняв високо, всіми знаний,
Жовтоблакитний прапор-стяг.

Лунають крики: Слава, Слава!
Озвалась пісня наша знов,
Й здається доленька ласкава
Нам усміхнулася немов...

Це, повертаючись з запілля,
Над'їхав наш козацький полк,
Що вже не раз з лісів Поділля
Врагів своїх у бої товк *...

♦♦

Йдемо вперед вже веселіше...
То тут, то там вже чути й жарт,
А наша пісня все ясніше
Дзеркалить наш козацький гарт.

Аж несподівано, стрілою,
Стрибаючи то вздовж, то в вись,
Тією самою порою
З обніжка заець спохвативсь.

Стрільці хотіли вже стріляти,
Та я відразу застеріг

Й порадив зайця упіймати
Сотнями молодецьких ніг.

Ще кулі наші пригодяться
Для тих, кому призначить час,
А полювання наше вдасться
Й без куль він не втече від нас...

І сотні хлопців з свистом й криком,
В запалі молодецьких сил
(З новим чи й драним черевиком)
За зайцем кинулись щосил.

Мов хмарою гасає лава
По схилах мокрої ріллі,
Й лунає знов утіха жвава
На рідній, батьківській землі.

Та ось запал стрільців стихає...
Рідіє лава знов, і знов,
А віра в успіх наш згасає
І вже сміється з нас немов...

Але ж і зайцю не до втіхи...
Присів сердешний в борозні
Й чекає в страху на «горіхи»,
Знемігши від цієї лазні...

Стрільці рванулися щодуху...
Ще мить і заєць буде наш,
І простягаючи вже руку
Один вже скрикнув: мій, не ваш!..

Але в той мент, зібравши сили,
Що залишилися ще з ним,

---

* Кіншій полк Аркаса.

Наш заець знов стрибнув щосили
І впав на землю неживим.

Немов стрибком своїм завзятим
Хотів сказати він у ту мить:
Живим не хочу бути взятим,
А мертвого тепер беріть!..

1957 р.

«ДИПЛОМАТІЯ»

В однім селі, над чистим Бугом,
Де я з денікінцями бивсь,
Не знаю: з недругом чи з другом,
Маленький склепик примостивсь.

А в склепі тім уже давненько
Жив справді вдалий молодець:
Проворний, хитрий, веселенький
Якийсь далекий чужинець.

А на горбку, ген-ген від хати,
Поблизу склепика цього
Стріляло дві тяжкі гармати,
І все село від них гуло.

Здавалось Бог карає гнівно
Того, хто меч війни підніс,
А наш гарматчик лиш сумлінно
Цей гнів на ворога вже ніс...

Та лиш купець — господар склепу,
Що з-за дверей все виглядав,
В химері бачив цю прикмету
І тих, хто з цих гармат стріляв.

Нарешті втративши терпіння,
Не чуючи зі страху ніг,
Приклавши все своє уміння,
Він до гарматчика підбіг.

Пане полковнику, хвилинку!
(Хоч той ніколи ним не був)
Хай Бог схоронить вас і жінку,
Та й про дітей щоб не забув.

Відсуньте на аршин хоч далі
Цей страхолюдний апарат,
Наш пан полковник лицар вдалий
І без своїх страшних гармат!

Прошу, благаю вас, мій пане,
Це ж вам не коштує грошей,
А ворогів цих препоганих
І так розгоним мов мишею...

Сердега в страху тоді мріяв,
Що цей аршин (а може й два!..)
Кладе кінець лихим подіям
Й русло надії відкрива...

Але гармати аж ревіли
(«Полковник» просьбам не піддався),
І наш купець з усієї сили
До склепу в льох мерщій подався...

1957 р.

ДИВО

На фронті ніч пройшла спокійно.
Здавалось, фронт в задумі спав,
Лиш час від часу, планомірно,
Наш міст панцерник навіщав.

Але на ранок все змінилось.
Заграли постріли гармат,
І військо знов заметушилось
Біля біленьких наших хат.

Застрокотіли кулемети,
Лунають постріли рушниць,
І тільки гострі багнети
Чекають ще своїх дільниць...

Почався бій страшний, завзятий,
Під відблиски близьких заграв
І справжньої самопосвяти
Стійких козацьких наших лав.

Я біг до штабу. Й як не дивно,
Від низки вибухів близьких
Схилялись мусів щохвилинно
До наших стежечок вузьких.

Аж раптом, за яких сто кроків,
Біжить маленьке дитинча,
Тоді як ворог з усіх боків
По нас гарматами влуча...

Враз вибух... і страшная сила,
Немов пір'їнку чи листа,
Це дитинча мале схопила
Й з землі в повітря піднесла.

А біля бідного дитяти
(Мов намальовані мистцем)
Уламки численні з гранати
Летіли навкруги вінцем.

Так протяглося якусь хвилинку,
А потім, мов з усього зла,
Ця сила кинула дитинку
І непомітно відповзла...

Я кинувся зразу ж до дитяти,
Яке підводяться бочком
Квилито: мамо, мамо, мати,
Й втирало очі кулачком.

Але на диво у дитинки
(Яку я вмент на руки взяв)
Я не знайшов ані дряпчинки
Й щасливо Матері віддав.

1957 р.

ЗАКЛИК.

До всіх вірних У.А.П.Ц. та української
греко-католицької церкви, з приводу будо-
ви репрезентативного У.А.П.Ц. Храму св.
Симона в Парижі.

Друже мій!

Покидаючи рід і козачий наш край,
В хуртовині війни й злої долі,
Ми пішли, друже мій, аж за тихий Дунай
Пошукати слідів зорі-волі.

Може доля твоя ще всміхнеться тобі
Й в чужині цій, мій друже незнаний,
І народом своїм, що тепер у журбі,
Будеш ти ще колись привітаний.

Може ж статися й так, що в оцій чужині
(Замість того, щоб весело жити)
Доведеться колись і тобі, і мені,
Свої голови вічно зложити!

Хто згадає тоді наші, друже, діла?
Хто повірить в одинці чи спільно,
Що у наших серцях Україна цвіла
Нероздільна, щаслива і вільна?

Друже мій! Не барись і хоч згадку збудуй,
Закликай і сусіда, й сусідку,
А найперше то сам аж ніяк не шкодує
Дать від щирого серця цеглинку.

Недалекий той час, коли щедрий твій дар
На будову Паризького Храму
Понесе в далину аж до Божіих хмар
Дзвонів наших освячену гаму...

А молитва твоя дух козачий, кріпкий,
Понесе твоїй рідній Вкраїні,
Щоб завчасно спинить смутку подих

Милій неньці чи любій дівчині. тяжкий

Пам'ятай, друже мій, що пролинуть віки,
Наростуть покоління новії
І згадають колись і тебе, й ці роки,
І пожертви твої трудовії.

Хай же, друже, твій дар схвалить Бог
наш, Творець,
(Чи ти з Львова, з лемків чи з Полтави)
Й зробить так, щоб цей Храм став нам
всім за вінець
Українсько-козачої слави.

СТОРИНКА ПРИЯТЕЛІВ.

Назустріч знаменним роковинам.
(До 80-річчя з дня народження протоієрея
о. Терентія Гаврика)

Хтілось мені, щоб й цієї весни
В Вашій чистесенькій хаті
Знов довелось мені Вас навістити
Й в ці роковини вітати.

Мабуть тоді вже не я лиш один
Скаже Вам, Отче, живіте!
І у серцях українських родин
Віру Христову кріпите.

Мабуть знайдуться тоді й такі,
Що зі здоров'ям та щастям
Вам побажають на довгі роки
Більше не знатись з нещастям.

Може ж хто з жалем ще й схоче додати:
Отче! Не будем журитись!
З нами наш Бог і Його благодать,
Будем же ними й кріпитись.

Я ж ще до того, на дня цього знак,
Під традиційну чарчину

Вам побажаю, щоб Ви мов козак
Йшли з перемогами в чину.

Але ще б більше хотілось мені,
Щоб вже наступного літа
Ви нам сказали в своїй стороні:
Всім вам премногії літа...

1958р.

ЩИРІСТЬ.

(Присвячую Д-ру І. Драбатову)

В сьйві дня чи у мороку ночі,
У своїй чи в чужій стороні,
У усмішці ласкавій дівочій
Чи в людських співчуттях десь на дні,

Ти знаходиш для себе куточок
І напружуєш сили усі,
Щоб в житті хоч єдиний разочок
Показатись нам в справжній красі.

Й зі своєї чи з Божої волі
Ти шукаєш нагоди тоді,
Щоб всміхнутися кожній тій долі,
Що сумує в життєвій біді.

Й не один вже козак нещасливий
Чи козачка забута, журна,
Зупинялись під посміх цей милий
Пити келих недолі до дна.

Навіть в мент як пустунка цікавість
Проліта мов легенький вітрець,

Ти несеш нам і втіху, і радість,
І надії барвистий вінець.

І душа наша радісно лине
У обіймах твоїх до небес,
Де з тобою немов би спочине
У оселях, де Бог наш воскрес.

Хай же близиться радісна днина,
Коли й в нашім козацім коші
Ти засяєш нам, серця перлина,
Діямантом людської душі.

1957 р.

ПОМОЖИ, ГОСПОДИ!

(Присвячую світової слави бандуристу -
—віртуозу, проф. В. Ємцю)

Ми хочемо, щоб все росло прекрасне,
Щоб ріс, не гинув роз пахучий цвіт, *
І розцвітався для нас все краще й краще,
Та ніжні пахощі розносив в світ.

А весь бур'ян, який росте між цвітом
І глушить лиш кущі цих наших роз,
Ми старано виполюємо літом
Аж доки не розсердиться мороз...

---

* Ці перші дві строчки могого вірша я запозичив з безіменного сонету В. Шекспіра (в перекладі В. Онуфрієнка) і, розвиваючи вже далі виключно свої думки і зміст цього вірша, написав його в ім'я свого нового приятеля.

А те, що лиш межується з красою,
Але в житті нікчемністю цвіте,
Ми косим з меж тих гострою косою,
Щоб там блиснуло сонце золоте.

Й щоб сяяло воно промінням ясним
Мов усміхаючись у тиші дня,
І з цього цвіт наш став з усіх найкращим,
І розроставсь в красі своїй щодня.

Пошли ж нам, Боже, сил і дух надхнений,
Щоб цвіт цей нам уміло розвести
Й Тобі, колись, мов фіміам священій,
Найкращу квітку з нього піднести.

1958 р.

ДЯКУЮ, ГОСПОДИ!

(Присвячую протоіерею о. Т. Гаврику
в день святкування 80 роковин
його народження)

В цей день, коли радість заповнює душу,
А серце все більше ворухить чуття,
Тобі, милий Боже наш, хочу і мушу
Подяку свою принести за життя.

За те, що зростив мене в рідному краю,
Навчив полобити нарід і мій край,
За те, що в ярмі ворогів не конаю,
І світить мені вже новий небокрай.

За те, що мені до цих літ дав дожити
І сповнив надією серце моє,

Що дав мені грішному їсти і пити,
Й дозволив ще славити ім'я Твоє;

За те, що гріхи мої бачиш й прощаєш
І ніби турбуєшся кожную мить,
За те, що в житті справедливо караш
І вчиш ще й по нині як мушу я жити;

За те, що в цей день Ти послав мені друзів,
Які тут з'єднавшись в єдину сім'ю
Устами вкраїнців і добрих французів
Зібралися славить цю милість Твою.

Прийми ж Ти від мене, Великий наш Боже,
Подяку й молитву цього мого дня,
Бо, мабуть, що серце моє вже не зможе
Молитись так палко до Тебе щодня.

Прости мені, Господи, всі мої дії,
Якими можливо Тебе я гнівив,
Дай серцю спокою, дай більше надії
На те, щоб в вітчизні я віку дожив.

Це будуть для мене найкращії ліки,
Що швидко розвіють недуг моїх тінь,
І я скажу радісно: слава на віки,
Тобі тільки, Боже наш: слава! Амінь.

1. 4. 1958 р.

УСМІШКИ БУВАЛЬЩИНИ

(По е м а)

Передмова.

Моя поема «Усмішки Бувальщини» це є переказ життєвої дійсности, що мені його було подано можливо в деякому відхиленні від неї, вже тут на еміграції. Щоб більш прикрасити цю свою поему, я використав також деякі інші матеріали з подібних «усмішок», що, на жаль, частенько зустрічаються в практиці життєвих пригод.

Знаючи, що сучасна кіноматографія є потужним джерелом, з якого, здається, без кінця можна черпати так би сказати н'юанси цих прикрас, я відвідав кілька відповідних кінофільмів, а також використав сюжети деяких українських пісень (Ой, кум до куми залицявся, Ой, одна я, одна та ін.) і, об'єднавши все це у своєму уявленні, старано розніс ці матеріали по сторінках цієї своєї поеми.

Що торкається фігуруючих в цій поемі персонажів, то я намагався передати їх читачеві такими, якими вони були подані і мені, однак, тримаючися свого основного завдання — вивести з цього належну мораль — часом я надавав їм своє забарвлення (особливо в їхній психології) і таким чином наближався до кращої гармонії взаємовідносин між цими персонажами.

Персонажів своєї поеми я характеризую так:

1) Іван Недоля, що по суті з'являється головним героєм цієї поеми — це самотній, вже літній чоловік з великим досвідом любовних інтриг. Як бачимо з поеми він є грошовитим, хитрим і підступним.

2) Катря — це молода і вродлива жінка жорстокого і непоправного пияка, що протягом всього її нещасливого подружжя безжурно пиячить і безжалісно знущається над нею.

3) Пилип — чоловік Катрі.

4) Андрій Бульбенко — молодий, талановитий і щирий інтелігент.

5) Гнат Стодоля — поважний літній чоловік, новий сусід Івана Недолі.

Вміло використовуючи невдале подружжя Катрі, прикладаючи увесь свій життєвий досвід і не шкодуючи при цьому своїх грошей, Недоля, вдало обходячи Пилипа, тимчасово заволодіває Катрею. Катря, будучи бездолена жорстоким поведінням пияка — чоловіка, а також не знаходячи сил протиставитися численним спокусам Недолі, нарешті потрапляє в його вміло розставлені тенета.

Але зустрівши щирого і ласкавого Андрія, перед Катрею розкривається і інший світ — світ справжньої дружби і ніжної любови, який не тільки затемнює собою всі дорогоцінні подарунки Недолі, але також розкриває перед нею незміряні простори нового, справжнього щасливого і радісного життя, серед якого Катря, впарі зі своїм улюбленим, насолоджується незваними ще їй щедротами Божої ласки.

Тому, взиваючи тепер до Бога, вона благає Його зрозуміти її і простити ці її дії,

а якщо це є неможливим, то смертельно тяжко покарати і навіки позбавити її цим від неволі, що вона зазнала протягом свого нещасливого подружжя.

Не оправдуючи при цьому дій Андрія, який все ж таки втрутився в чуже родинне життя, я хотів лише показати його діями і внутрішніми якостями, що не гроші, не коштовні подарунки чи хитрість та підступ, а справжня щирість, вишукана ніжність та двостороння душевна турбота серед улюблених полонять людські серця і прокладають собою шлях до тривалого, щасливого і радісного родинного життя.

Кінчаючи на цьому цю свою передмову, хочеться побажати тобі, дорогий читачу, щоб ця моя поема, як і попередня «Шляхами козацької слави» відбилась в твоїх чуттях приємним для твого серця відгомонем і залишила б тобі таку ж приємну згадку на довгі роки твого життя.

Автор.

УСМІШКИ БУВАЛЬЩИНИ.

I.

Все, що хочу я сказати
На сторінці не одній,
Наш читач повинен знати,
Що цей витвір є не мій.

Це бувальщини усмішки
У чужій вже стороні,
І що ними варто б трішки
Вас розважити мені.

Хочу також я додати,
Що про них я й сам не знав,
І вони могли б лежати
Вік, без будьяких прояв.

Та якось під ніч, із горя,
Коли я збиравсь вже спати,
Мій сусід Іван Недоля
Здумав в дім мій завітати.

Добрий вечір, Пане Гнате!
Як живеться? — Каже він:
Чи змогли б мене прийняти
На якихось п'ять хвилин?

Чому ні? Шановний друже!
Добрим людям завжди рад,

Та і гріх же будь байдужим
До людей без жодних вад...

Роздягайтесь, будьте добрі,
Та сідайте посміліш,
Ви ж немов козак хоробрий
Та не бідний і на гріш...

Е, шановний пане Гнате!
(І Недоля наш зітхнув)
Тяжко навіть вам сказати,
Що вже час той промайнув...

Як? Боронь від того, Боже!
Щось хіба лихе стряслось?
Чи сумуєте вже може,
Що самому жить прийшлось?

Та як бачу, пане Гнате,
Краще жити одному
Як жінок собі шукати
Часом схожих на чуму...

В тому й є то моє лихо,
Що хоробрість я любив,
А коли б сидів був тихо,
То і лиха б не зробив.

Що це з вами, мій козаче?
Каже наш господар Гнат:
Може й справді, небораче,
Насолив вам який кат?

Ох, бодай цього не знати,
Просто горенько мені,
Й мабуть щастя не спіткати
В цій далекій чужині.

Якщо ж цеє вас цікавить
Та щоб вам ще й догодить,
Я готовий смуток збавить
Й все сказать вам у цю мить.

Тут Недоля оглянувся,
Поглядів на всі боки,
І немов від сну проснувся,
А тоді почав таки:

Це було у тому році,
Жив щасливо я тоді
Й тишивсь всім на кожному кроці
Немов вутя на воді.

Все гаразд було, нівроку,
Мав що їсти, мав що й пить,
Та лиш ваду одиноку —
Хить чужих жінок любить...

Бачте я, вже вам признатись,
Хоч і літній чоловік,
Але з жінкою спіткатись
Не цурався цілий вік.

Мав я завжди грошенята,
Мислю: чому ж не пожить?
Бо часом навіть дівчата
Йшли на мене ворожить...

От якось, одного ранку,
У неділю на весні,
Я шукав свою коханку
По безпечному вже сні.

Раптом бачу із-за рогу
Молодиця підійшла,

І розпитує дорогу,
Бо, бач, здалеку прийшла.

Як поглянув я на неї
Враз коханку я забув,
Бо до дум й душі моєї
Мов нечистий сам прибув...

Ще такої, пане Гнате,
Я в житті не зустрічав,
І не знав з чого почати
І, повірите... мовчав.

А вона струнка, висока,
(Ну, красуня вам без слів).
Білолиця, кароока,
Просто ангол, вам, немов.

А вже стан та ноженята,
Боже милий! Що сказать?
Кращі ще як оченята,
Якщо хочете вже знать...

Словом ця молодиця
Я скажу, вам, без доган,
Але й я ж не проста птиця,
Бо вже звать і Дон Жуан...

Ну, і я тут дізнаюся,
Що красуня ця моя
Зветься Лещенко Катруся,
Й буде жить якраз де й я.

Ми чемненько привітались,
(Я їй раз навіть моргнув)
Але зразу ж розпрощались,
Бо автобус мій прибув.

Іду я тоді в дорозі
Та й розмислюю собі:
Якби то, та ще й вневдовзі,
Сподобатися тобі?

І ви знаєте, сусідо,
Довго ждати й не пришлося,
Хоч спочатку дуже блідо
Начинання почалось.

Час минав. Не чуть Катрусі,
День здається мов той рік,
А до неї йти боюся,
Бож у неї чоловік...

Злий він був немов чортяка,
Жінку бив часом щодня,
Словом, був такий собака,
Що й не бачив іще я.

А к тому ще й здоровенний
І дебелий мов той віл,
Так що я, Іван «смирений»,
Мабуть з місяць був без діл...

Але все ж під їхню сварку
Я дізнавсь, що її муж
Надто вже шанує чарку
Й п'є напої мов той вуж.

От беру я літр горілки
(Правда, виробу свого)
Та й іду до тої жінки,
Але буцім до нього.

Та, признаюсь, для Катрусі
Ще й лікерчику купив,

Щоб піднять її на дусі,
Що Пилип їй пригнітив.

Чемчикую я швиденько,
Не шкодуючи вже ніг,
І заходжу веселенько
На знайомий нам поріг.

Добрий день вам, молодята!
(Він німий мов пень сидить)
Та й погода ж розпроклята,
Тільки спать чи щось би пить...

То не злеє, бачте, діло,
Сміючись, говорить він:
Я за нього б, хоч невміло,
Згоден бухнути поклін.

Обійдеться й без поклону,
Вип'єм зараз, не журись!
На ось пляшку самогону
Й їй як хочеш поклонись...

Хе-хе-хе! Та ви, Недоля,
Справді добрий молодець,
Бо козак могого поля
І видать в ньому знавець.

Ось сідайте тут, якнебудь,
Біля вашого ж винця,
Може будем колинебудь
Побратими до кінця...

І Пилип, узявши пляшку,
Лівим оком підморгнув,
І немов слабеньку бражку
Повну шклянку враз хильнув.

Я й собі: дай Бог здоров'я!
(Чокнув чарку перед тим),
Щоб не знати малокров'я
Нам з тобою, побратим!

Катря вийшла десь з світлиці
Мов засмучена, журна,
А Пилип мій з-за полиці
Лиш підморгувати зна...

Ну, й п'ємо ми помаленьку
(Мій Пилип уже мов чіп)
А тут Катря, потихеньку,
Входить в хату і кричить:

Ти б, Пилипе, врозумився,
До роботи ж завтра йти,
А ти так уже напився,
Що і з місця не зійти...

Хе! Та що ту розумієш!
Причепилась мов реп'ях,
А коли кричать ще смієш,
Будеш бита при людях.

Бачте як живеться, пане!
Добру жіночку придбав,
Не життя мені, Іване,
А нещастя я б сказав...

І Пилип, узявши шклянку,
Зразу ж викилив до дна,
Не зважаючи на сварку,
Бо вона мов не одна...

Я, ви знаєте, Недоля,
Так говорить він мені:

П'ю горілку тільки з горя,
Бо й тепер мов на війні...

Бачте ж: каже, що я п'яний,
Коли я лиш пить почав,
І подумайте, Іване:
Хто б за цеє промовчав?

Хай вже, знаєте, в кав'ярні
Часом треба гнів спинить,
Але тут, мій друже гарний,
Хай вона мені годить.

А то, бачте, скиглить з плачем:
Ти б, Пилипе, більш не пив!
А пізніш, уже з розпачем,
Молить просто, щоб не бив.

Але ж як її не бити?
Ви самі лиш посудіть:
Коли, часом, хочу пити
Так, що й сил нема терпіть...

Та й сьогодні: день є вільний,
Є поважний компаньон,
Чому ж слать мені недільний
Незаслужений прокльон?..

Та тобі лиш це здається,
Каже Катря знов йому:
Бо коли що й зле стрясеться,
То й тоді я не клену.

Ну, як так, то вип'єм разом
За життя веселе всім,
І за цим моім наказом
Вище чарки піднесім.

Всі ми випили по чарці,
Я хотів був їй моргнуть,
Але, знаєте, по сварці
В душу впала каламуть...

А Пилип, такий щасливий,
Все регочеться та п'є,
Хоч часом напій цей милий
І за чаркою вже ллє.

І ви знаєте, сусідо,
Так ми з ним тоді пили,
Що на дворі вже світліло,
Як з пляшок ми допили.

От Пилип тоді й говорить:
Катре! Дай нам ще щось пить,
Все їдно вже так виходить,
Що сьогодні не робить...

Що ти? Що ти, чоловіче?
Бога бійся, не мене,
Люди вже говорять в вічі,
Що ваш муж з життя зжене.

Ти ж не ходиш до роботи
І пиячиш день-у-день
Ще з минулоїсуботи,
І сидиш без діл мов пень.

Жити ж з чогось таки треба!
Зваж, подумай, скаменись,
Бо не прийде манна з неба
Ні сьогодні, ні колись...

Що? Ще будеш мене вчити?
Хочеш знову зневажать?

Почекай! Навчу як жити,
Якщо хочеш уже знать.

І Пилип з усього маху,
(Скориставши все оце)
Без жалю і без остраху
Вдарив Катрю у лице.

Мов підстрелена орлиця
Від підступного стрільця,
Впала Катря білолиця
У куток на край стільця.

А із носа, уст і чола
Безперервно знов, і знов,
Капотіла лиш навколо
Ї юная ще кров.

Словом, я скажу вам, Гнате,
Що мене аж жах пройняв,
Коли я її в кімнаті
Непритомною підняв.

І вона ще з три неділі
З пухлим носом, в синяках.
Пам'ятала це «дозвілля»
У Пилипових руках.

Я ж збагнув це все відразу
Й чим лиш міг то їй годив,
І немов з її наказу
Навіть касу прорідив...

Бачте, ця моя миленька
(Так колись я її звав)
Та любила солоденьке.
Й я їй радо купував.

Все це, бачте, для принади,
Щоб добитися свого...
Й тому навіть шоколяди
Не жалів я для цього...

Іла це вона охоче,
Навіть часом сміючись,
Й її серденько жіноче
З того тішилось, б'ючись.

А щоб більше догодити,
Я пішов у павільйон
І рішив відраз купити
Ланцужок і медальйон.

І повірьте мені, Гнате,
Що коли я це їй дав,
То не знала, що й сказати,
Так, бач, цим зачарував.

А в той час, коли вже брала
З моїх рук усе оце,
То мене поцілувала
У самісіньке лице...

Е, голубонько кохана,
(Так тоді подумав я)
Сходить, бачу, довгождана
Провідна моя зоря...

Час минав. Моя Катруся,
Щоб Пилипу догодити
(Об заклад за це поб'юся),
Стала також десь робить.

Вже у неї й грошенята,
І перстеник на руці,

Хоч часами оченята
У новому синяці.

Та проте й тоді ця жінка
Як погляне, як моргне,
То й з найдальшого причілка
Вся душа моя здрігне.

От я й думаю, мій друже,
Що ж мені тепер робить,
Щоб у чомусь хоч не дуже
Ще якимсь їй догодить?

Раптом чую ніби кроки,
(А душа так просто мре)
Оглядаюсь на всі боки
Аж вона до мене йде.

Добрий день вам, наш сусідо,
Мабуть, десь зібрались йти?
А я маю до вас діло:
Чи змогли б до нас прийти?

Дуже радо, якщо треба,
А чи дома твій Пилип?
Щоб часом і без потреби
В небезпеку я не влип...

Та він, знаєте, напився
Ще сьогодні у обід
І вже десь запропастився,
Що не знать, де його й слід.

Жаль мені тебе, Катрусю,
(З цього, бачте, я почав)
Я за тебе аж боюся,
Час лихий тебе спіткав.

Не живеш ти на цім світі,
А лиш мучишся щодня,
Й в'янеш так мов квітка в літі
За посушливого дня.

Ані ласки, ні лобови,
Ані помочі тобі,
Ані милої розмови,
Тільки лишенько в журбі.

Правда, дядечку Іване,
(Мовить так вона мерщій)
Бачу я, що вам вже знаний
Безкінечний смуток мій.

Але хай йому абищо,
Киньмо всю печаль носити
Та ходімте на ставище
Для корівки щось вкосить.

Ну, й пішли. Узав я косу,
Аж свистить моя трава,
А вона гребе покоси
Та квітки часом зрива.

А тоді така щаслива
І квітуча мов той мак,
Полюстки щипає вміло
Й сміючись ворожить так:

Любить, ні, безмежно любить,
Завше, інколи, щодня,
Поцілує, приголубить
Може навіть цього дня...

Е, голубонько Катруско,
(Знов тоді подумав я)

Почекай-но, доберуся,
Будеш, рибко, ти моя...

А вона до мене: дядю!
(Величає тільки «Ви»)
Подивіться лишень ззаду,
Мабуть вистачить трави.

Я поглянув на всі боки,
Наче й вусом ще крутнув,
Та наблизившись два кроки
Її трішечки вщипнув.

Ну, та й гарна ж ти, голубко,
Говорю я, сміючись:
Тільки знаєш, моя любко,
Ти тепер вже не дровичись...

Що це ви? Свят Бог і ненька!
Вам вже гріх це й говорить,
А не то, щоб молоденьких
Заміжних жінок любить.

Ні! Цього ніяк не треба!
Ви про це і не кажіть,
Щоб, часом, і Бог із неба
Віку вам не дав дожить.

Я якось аж розгубився,
А тоді й кажу я їй:
Добрий сон тобі б приснився
У кімнатоньці мойй...

Але, знаєте, відразу
Не посмів я щось робить
І послухався наказу,
Щоб, бува, не розгнівить.

Ну, й пішов я аж додому
(Йй зробив як треба все)
І веду в умі розмову:
Мабуть, дядьку, ще не все...

Що ж тут, думаю, робити?
Як до тебе підійти?
Мабуть знов їй щось купити
І тоді вже сміло йти.

Так і вирішив. Взяв гроші
І купив їй враз манто,
Та таке вже вам хороше,
Що чи й знав з нас коли хто.

А до того ж там, в крамниці,
Я сказав іще подать
Чорнобурую лисицю,
Щоб усе це їй віддять.

Ну, й пішов я з цим додому
Йй мислю, що від цих принад
Навіть д'яволу самому
Не знайти ніяких рад.

Розглядаю я ці речі,
Аж прицмокую собі,
А вона якраз, до речі,
Принесла мені граблі.

А тоді мене й питає:
Що це в вас? Звідкіль, чие?
А я їй любенько: знаєш?
Це, голубко, все твоє.

Тут вона мов остовпіла,
А пізніше: смієтесь?
Я не варта цього діла,
Це, напевно, інший десь...

Ні! Говориш ти дурниці,
Знай, що я тобі сказав:
Для такої молодиці
Все на світі я б віддав...

А вона тоді: ой, Боже!
Просто віри я не йму,
Що сьогодні навіть може
Подарунок цей прийму.

Дядю! Дядечку Іване!
Наймиліший друже мій,
Час новий тепер настане
І для вас в душі моїй.

Знайте, мій коханий дядю,
(Лиш про це не говоріть)
Що за цю вже нагороду
Хоч і всю мене беріть...

Ну, і я, як то годиться,
Так щодня, було, й беру...
Ще й по нині час той сниться
— Суццю правду говорю.

Словом, жив я веселенько,
Гроші я тоді ще мав,
Хоч часом і дорогеньке
Щось для неї купував.

Так, наприклад: на христини,
За життя веселе те,

Я купив дещо для сина,
А для неї декольте.

І по правді вам сказати
Грошенят я не жалів,
Хоч до неї, вам признатись,
Зберігати їх умів.

II.

Час минав. Жили мов свійські...
Та на зло у той момент
Поселився по-сусідськи
Молодий інтелігент.

Одягався він чистенько.
І, здається так мені,
Звався він Андрій Бульбенко
В Україні й в чужині...

Був високий він, стройненький,
Вмів не зле і говорить,
Але дуже ще бідненький,
Бо не вмів на світі жить...

Не ходив ні до кав'ярні,
Ані в бар не заглядав,
Словом, дні проводив марні,
Я б вам, бачте, так сказав.

Тільки й те, що в цім містечку,
Людя́м нашим мов на злість,
Візьме лиш порожню течку
Й ходить нібито міністр...

А на ділі хлам ледащо,
Все у нього щось болять,
І спитати тільки: нащо
Він паскудить Божий світ?

А як прийде було в гості
Ані п'є, ані поїсть,
А в самого одні кості,
Мабуть, видно через злість...

Йому б, бачте, тільки б грати
Та на зорі поглядать,
Чи пісні якісь співати
Про незнану благодать...

Словом, я скажу вам, Гнате,
Що таке вже казнащо,
Що я годен вже сказати:
Просто, знаєте, ніщо...

А ще корчить з себе пана:
Все — пардон або мерсі,
А кишенья завжди драна,
Це вже знають тут усі.

Але, все ж, хочу додати:
Був колись він, десь, артист,
І не зле умів співати,
Словом, мав до того хист.

Розбирався він й в музиці,
Ще й вірші якісь писав
Та складав їх на полиці,
Щоб ніхто про те й не знав.

Часом він робив й вистави,
А пізніш зібрав і хор

З наших хлопців із Полтави,
Яких видер ніби з нор.

Словом, все ішло як треба,
Всі ми тішились з того,
Бо була в цьому потреба
Для суспільства усього.

Треба, мабуть, вам признатись,
Що і я там участь брав,
Але щоб остерігатись,
То й в умі не уявляв.

Та й чому? Завжди щасливий,
Свіжий гріш, душа жива,
А він блазень хоробливий,
Що вже віку дожива...

А крім цього, бачте, Гнате,
Грошенята хоч не Бог,
Але все ж, я б міг сказати,
Це супутник всіх дорог...

А в Андрія то хоч свисни
Не знайти їх в день і в ніч,
І без них живіт він тисне,
А в зимі не палить й піч.

Та неждано, того року,
Став я якось помічать,
Що на Катрю карооку
Він кладе якусь печать...

І при зустрічі з Андрієм
(Говорю вам правду це)
Її серце ніби мліє
І міняється лице.

От вона, якось, з ним впарі
(Бачте, я цього не вмів)
Грає сумно на гітарі
Під чарівний його спів.

Потім глянула на нього,
Потихеньку підвелась,
І ні з того, ані з сього
Враз сльозами залилась.

Другий раз (уже в театрі)
(Грав і я там малу роль)
Від цієї ж таки Катрі
Я почув якийсь пароль.

І Андрій на цеє слово
Зразу ж їй щось відповів,
Але я й його розмови
Теж ніяк не зрозумів.

***

Е, голубонько кохана,
Тут, здається, щось не те,
Мабуть дуриш ти Івана
Й забуваєш декольте...

Пам'ятай же, молодиче,
(Якщо з вас та дурить хто)
Пригадаю я лисицю
І коштовнее манто...

А як дійде вже до того,
То тоді під мій прокльон,
Не забувши вже нічого,
Я скажу й про медальйон...

Навіть більше: за цю зраду
Проклянну всю до кишок,

Щоб не їла шоколяду
Й не носила ланцюжок...

Але, бачте, не піймавши,
Не кажи, що злодій мов
Тому й я, лиш позітхавши
Став підлещуватись знов.

♦

Дні минали. Часом знову
Щось нове я їй прощав,
Але всі її розмови
Все ж на ус собі мотав...

От якось під наше свято
(День цей, бачте, дехто зна)
Снилось снів мені багато,
І приснилася й вона.

Сниться, мов, стою я з нею
На якійсь крутій горі,
А над гіркою тією
Хижий птах літа вгорі.

От він ніби залітає,
Де стоїть вона і я,
І з гори на нас шугає
Мов крилатая змія...

Я відразу оступився,
Кинув Катрю у той мент,
І вже бачу тут явився
Цей Андрій — інтелігент.

Я проснувся... Що ж це значить?
Як цей сон тут розгадать?
Може доля знов призначить
Те, чого не хочу знать?

І, признатись, зажурився,
Але потім так сказав:
Чи, бува, ти не сказився,
Що з цього засумував?

І щоб швидше це забути,
Я рішив хоч на часок,
Без клопоту і покути
Прогулятися в лісок.

Ну й пішов. Дійшов до річки,
Перейшов маленький міст,
І доходжу лісу стрічки
І його чарівних міст.

А кругом ось, ось, близенько
Заливаються пташки,
А пустунчик соловейко
Вдало ловить комашки.

Ось кущі у повнім цвіті,
Ось дерева старих лип,
Де не раз ходили вліті
Я, вона й її Пилип.

Йду я лісом й спочиваю,
От-де, мислю, сторона,
А того собі не знаю,
Що несе мені вона...

Раптом чую ніби збоку
Хтось почав щось говорить,
Й пізнаю свою сороку
І Андрія в тую ж мить.

Я увесь аж затрусився
(Аж кашкет додолу зліз),

Але зразу ж спохватився
І скоріш в куці поліз.

А Андрій в двох кроках збоку
(Мент цей дався мені в знак)
Погляда на цю сороку
І говорить їй отак:

Катре! Знай, що все, що чуєш,
Все, що бачиш і що ні,
В серці ти своїм відчуєш
Тут чи в іншій стороні.

Не цурайсь мене, кохана,
Бідний я та що ж робить?
Може ж доля довгождана
Ще всміхнеться хоч на мить.

Дай же глянуть в свої очі,
Доторкнутись уст твоїх,
І притиснуть стан жіночий
У обіймах у німих.

Пташко, радість, зоре ясна,
Ангол Божий, херувим,
Ти у світі цім найкраща,
Тішся ж, рибко моя, ним.

А вона йому тихенько:
Самий краций від усіх
Ти, мій любий соловейко,
У обіймах у оцих.

Чи ж можливо, сокіл милий,
Задля тебе щось не дать?
Все бери і будь щасливий
Під цю справжню благодать.

І тобі сказати мушу:
Все я з радістю віддам,
Погублю я навіть душу
І тобі тут передам.

Бог єдиний тільки знає
Й мене зможе зрозуміть,
Або тяжко покарає
За оцю щасливу мить.

Я тоді виходжу з лісу
І зі злости аж дріжу,
Й знявши зради всю завісу,
Так йому тоді кажу:

Ах, ти ж, ідольська собако!
Та у неї ж чоловік,
Ти б стидився, вовкулако,
Спокушать жінок в свій вік!

А коли вже окрилився,
То, розкривши гнівно рот,
Так на нього накотився
Мов на грішну душу чорт.

Словом, чистив мов проказу
І, здавалось, так припер...
А тоді як крикну зразу:
Говори лиш все тепер!

Але знаєте, сусідо,
Знав проклятий що сказать:
Та ми тут, говорить сміло,
Хтіли п'єсу розіграть...

У місцевому театрі
Знов вистава мусить йти,

І артистці нашій, Катрі,
Хтів я тут допомогти...

Добре, хлопче! — Так кажу я:
Наш театр хороша річ,
І як бачиш, то ходжу я
На вистави в день і в ніч...

Коли ж так, то прощайте!
Вибачайте, що згнівив,
Та виставу вже кінчайте,
Щоб Пилип, бува, не вздрів...

* *

Ну, й пішов я аж додому
(Не спішу лиш неборак)
І в умі веду розмову:
От-де дурень, коли так...

І нащо ж було ходити
З нею разом до цих лип,
Ліпше все було б пропити
Як це робить наш Пилип.

Я їй, відьмі кароокій,
Хтів був душу всю віддять,
А вона мені на спокій
Учинила благодать...

От і маеш... Грошенята
Майже чисто прокрутив,
А за що? За оченята?
Щоб же чорт її вхопив.

І Недоля аж зігнувся,
(Мов болів в нього живіт)
А пізніше повернувся
І обтер холодний піт...

Тут господар наш підвівся,
Запалив цигарку в смак,
Потім пильно подивився
І сказав Недолі так:

А скажіть мені, сусідо:
Чому ж сталося якраз,
Що ця Катря дуже вміло
Відхилила навіть вас?

Хе! Це штука невелика,
Бо негідниця оця,
Взявши ум від чоловіка,
Теж дурна як та вівця...

Ну, Пилип, скажімо просто,
Не давав їй в світі жить,
Але ж я... Ой, Боже! Млосно...
Що ж мені тепер робить?

Заспокійтеся, Недоля,
Встаючи, говорить Гнат:
Це така вже, видно, доля,
Взяв би д'явол її й кат!..

Але все ж скажіть, будь ласка,
Що ж з тим сталось козаком,
Що добивсь такої ласки,
Бувши справжнім бідаком?

Та йому, цьому ледацю,
Знову, бачте, повезло
І, ви вірите, нізащо
І багатство надійшло.

Знав він в музиці багато,
І під мій мабуть прокльон
Написав якусь кантату *
І дістав аж мільйон...

От приходить він до неї
Та й говорить їй: признайся!
Треба помочі моєї?
Якщо так, то не цурайсь.

На, візьми, моя голубко,
Все, що маю і що мав,
І повірь, кохана любко,
Що для тебе лиш збирав.

А вона йому: Андрію!
Хай скарає мене Бог,
Коли я собі посмію
Користатись з цих нагод.

Знай, коханий! Не в багатстві,
Не в безділлі та добрі,
Чи у блуді та пияцтві
Щастя я знайшла собі.

І тобі клянуся, милий:
Доля щастя надійшла
В той для мене день щасливий,
Коли я тебе знайшла.

Я тоді мов народилась,
Засудила весь свій чин,

---

* Кантата — це великий музичний твір з інструментальним чи оркестровим супроводом, що складається з сольових, ансамблевих та хорових партій.

І не раз з слізьми молилась
За цей наш новий почин.

Може я грішу з тобою,
Може зло чиню я знов,
Але вірь, що наді мною
Це остання любов.

І повір мені, коханий,
Що навік тепер твоя,
Бо в любові цій незнаній
Мов злилися ти і я.

А коли що зле вчинила,
То прошу тебе: прости!
І тоді вже лиш могила
Розірве це я і ти.

✧

Тут господар, Гнат Стодоля,
Аж з стільця свого схопивсь
І забув вже, що Недоля
Лиш на п'ять хвилин просивсь.

І говорить йому: Пане!
В мене серце аж болить,
І прошу я вас, Іване,
Далі, далі говоріть.

Лиш скажу вам щиро в вічі,
Що в душі мой печаль,
А цієї молодиці
Мені просто таки жаль.

Що? Бог з вами, пане Гнате,
Та за що ж її жаліть?
Йй би в пеклі, розпроклятій,
В вогняній смолі кипіть...

Де це видано? Старого,
Я б сказав, її отця,
Одурити мов малого
Нерозсудного юнця.

Ні! Цього не може бути!
Я цього їй не прощу,
І готов їй дати отрути
Замість хліба чи борщу...

Добра жінка таки б знала,
Що коли дарунки брать,
То за них, якщо їх брала,
Треба ж щось і віддавать...

А то чисто розорила,
До розпачу довела,
А сама немов на крилах
Гульк... і вже її й нема...

А за всі ці дарунки
Залишила, бач, мені
Лиш зрадливі поцілунки
Та печаль в цій стороні.

Е! Не так треба робити,
Якщо хочете вже знать:
Таку відьму мало вбити,
А не то, щоб співчувать...

Що це? Що це ви, Недоля,
Сміючись, говорить Гнат:
Ви з свого цього горя
Стали справді мов би кат.

Киньте ви об землю лихом,
Годі згадувать старе

Та живіть спокійно тихо,
Може прийде щось нове.

А тепер скажіть лиш толком:
Де ж ця Катря і Андрій,
І яку веде помовку
Сам Пилип серед цих дій?

Е, мій милий пане Гнате,
Вже їх тут тепер нема,
І лишилась, вам сказати,
Згадка лиш по них сумна.

Й ції згадки «визирунки»
Вже далися мені в знак,
Бо мої всі подарунки
Виглядають тепер так:

Всі вони в Пилипа в хаті
Немов пасинок який,
А на них лежить строкатий
Лист від Катрі отакий:

Ції речі дай Недолі,
Це все він мені купив,
А як хоч подякуй долі
І з ним разом їх пропий...

З цього дуже я злякався,
(Але вибрихатись зміг)
А Пилип мені признався,
Що він просто занеміг!

Й каже: більш не буду пити!
Хоч також усе брехав,
Бо зі мною вчора випив
Й похмилитись ще прохав...

Словом, я тепер з Пилипом
Немов справжній удівець,
І усім куцям і липам
Хочу класти вже кінець...

І по правді тут признатись,
Я вам так тепер скажу:
Що з жінками цими знатись
І другому закажу...

Добре кажете, Іване,
Це давно б треба робить,
А тепер, шановний пане,
Не сумуйте ж хоч в цю мить.

Дуже дякую вам, друже,
За цей гарний переказ,
Може він й мені послуже
У житті моїм хоч раз...

Богу дякуйте, мій Гнате,
А не бідному мені,
Лиш вручіть цей лист строкатий
Хоч самому сатані...

І Іван аж захитався,
Потім чемно підійшов,
З паном Гнатом попрощався,
Вийшов з хати і пішов...

А Стодоля наш ще трішки
Щось у зошит свій писнув,
Ліг спокійно в своє ліжко
І з усмішкою заснув.

К і н е ц ь .

